SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVII. No. 61. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, MARCH 31, 1990 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 31-го БЕРЕЗНЯ 1990 Ч. 61. РІК XCVII.

СКРИСТАЛІЗОВУЮТЬСЯ НАПРЯМНІ ЩОДО ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ В УКРАЇНІ

Хуст. УНВІС (Ганна Стеців, Сергій Герман). — Як уже повідомлялося, тут 24-го і 25-го березня відбулася сесія Великої Ради НРУП. Відкирв її голова Руху народний депутат України Іван Драч.

Репортаж про хід сесії, підготовлений недавніми кореспондентами львівської молодіжної газети „Ленінська молодь" Ганною Стеців та Сергієм Германом, не пустив до друку редактор газети Михайло Батіг, який викреслив з репортажу виступ Вячеслава Чорновола, заявивши, що не дозволить очорнювати компартію. Автори відмовилися друкувати репортаж без виступу Чорновола і на знак протесту подали заяви про звільнення з праці. Тепер вони співпрацюють з УНВІС (Українською незалежною видавничо-інформаційною спілкою). Репортаж друкується з незначними скороченнями.

Цікаві й важливі проблеми були порушені промовцями. Про міжнародне становище і виникнення Карпатської України зробив доклад історик Юрій Сливка. „Карпатська Україна: нова спроба оцінки" — така тема доповіді Б. Якимовича. На тему культурно-наукової і громадсько-політичної діяльности Августина Волошина виступив Г. Дем'ян. „Українство і русинство" — тема виступу П. Чучки. Про коріння української національної символіки на Закарпатті розповів П. Федака.

Другим (хоч за значимістю першим) питанням порядку денного було, безумовно, питання про перетворення Руху в політичну партію. Як відомо в газеті „Літературна Україна" з 8-го березня цього року було опубліковано звернення до членів Руху та до всіх громадян України, підписане групою відомих громадських діячів — як членів КПРС, так і безпартійних, в тому числі і лідерами УГС Левком Лук'яненком та Михайлом Горинем.

Дмитро Павличко у своєму виступі сказав:

„Сьогодні склалися сприятливі умови для народження державності, для самовизначення нашого народу, для того, аби з місця зрушитися вперед. Після того, як у конституції СССР відредаґовані 6-та і 7-ма статті, створилися умови для виникнення багатопартійного суспільства в Україні і СРСР загалом. Однопартійна система потерпіла поразку, і від сьогодні, я вважаю, починається епоха цивілізованого багатопартійного суспільства. Нашу заяву, опубліковану в „Літературній Україні", підписало 22 члени Руху. У ній сказано про необхідність зібрати **надзвичайний з'їзд НРУ і виробити на ньому концепцію Руху як політичної партії** Після опублікування заяви в секретаріяті Руху відбувалися наради, на яких ми прийшли до думки, що Рух

(Закінчення на стор. 4)

ПИСЬМЕННИКИ УКРАЇНИ ВИЙШЛИ З КПСС

Газета „Стар Леджер" з 30-го березня повідомляє, посилаючись на повідомлення ТАСС, що три народні депутати України, письменники Дмитро Павличко, Іван Драч і Володимир Яворівський, були виключені з Компартії за те, що намагалися створити нову партію.

Проте сам Дмитро Павличко 24-го березня на сесії Великої Ради Руху заявив, що хоч в пресі видрукували статтю, ніби в секретаріяті ЦК КПУ вирішили вигнати з партії його та інших депутатів Верховної Ради, але насправді, ці письменники ще раніше подали заяви про вихід з КПСС, оскільки вирішили на базі НРУП створити нову політичну партію.

„Найважливіша причина нашого виходу, — сказав Д. Павличко, — полягає в тому, що перебудовчі ідеї не знайшли підтримки у лідерів партійної еліти. Великодержавний шовінізм надалі лишається душею Комуністичної партії Совєтського Союзу."

Далі Д.Павличко пояснив, що вони хочуть створити таку партію, яка не затискала б свободу думки різними догмами і яка своїм корінням була б пов'язана з українськими громадсько-культурними традиціями. Можливо ця партія буде схожа на Кирило-Методіївське Братство.

Вони прагнуть створити партію, яка не шукатиме міжпартійних чвар, а намагатиметься співпрацювати з іншими партіями.

На Фльориді будують українську православну церкву

Посвячення основи під УАПЦеркву у Купер Сиmі; о. прот. С. Біляк, зліва інж. Л. Гусак.

Купер Сити, Фла. — В цій прегарній відпочинковій місцевості, де зібралася вже велика група українців — постійних мешканців, тими днями розпочалася будова нової УАПЦеркви св. Миколая. Рівночасно з будовою нової церкви буде поставлена окрема будівля із церковною залею, де в майбутньому будуть відбуватися зібрання парохіян та культурні українські імпрези.

Основа під ці будівлі була урочисто посвячена в дні 9-го грудня 1989 р. за благословенням Блаженнішого Митрополита УАПЦ Мстислава.

Хоч в Купер Сити українців православного віровизнання небагато, але зате живуть вони в довколишніх місцевостях і усі вони дуже жертвенні та з великим запалом взялися до зібрання потрібних великих фондів на побудову Церкви та залі.

Церква св.Миколая буде готова на початку листопада 1990 р. і в тому часі відбудеться урочисте її посвячення.

Ціла організаційна праця та збирання фондів лежать у руках духовного провідника настоятеля УАПЦ о. протопресвітера Степана Біляка і незвичайно енергійного та відданого громаді голови Парохіяльної Управи інж. Леоніда Гусака і Петра Доброноженка, заступника голови управи.

Не менше помічними виказалися у цій важливій праці для добра православної громади, члени Сестрицтва св. Ольги, що існує при парохії з Євфрозиною Бережною на чолі. Під її вмілим керівництвом члени Сестрицтва придбали своєю кропіткою працею велику суму на будову того Божого Храму, що стане ще одним пам'ятником українського поселення у південній частині ЗСА.

Уряд ЗСА вносить ясність у справу електронічних апаратів

Вашінґтон. — Адміністрація президента Джорджа Буша вирішила поширити обвинувачення в крадежі електронічних апаратів, за допомогою яких можна експльодувати атомову бомбу, на п'ять осіб і дві компанії, вносячи тим самим більше світла у справу заанґажованости Іраку, який зацікавлений у продукції свої власної нуклеарної зброї.

Федеральні чинники висловили турботу аферою крадежі, зглядно спробою перепачкування електронічних апаратів до Іраку, очевидно, за велику фінансову винагороду, не зважаючи на те, що самі частинки не належать до арсеналу атомової електротехніки, але з їхньою допомогою можна спричинити експльозію атомової бомби. Це у свою чергу означає, що Ірак засекречено працює над продукцією атомової бомби й інших видів нуклеарної зброї, а частинки про які йде мова, конечно були потрібні іракським технологам для завершення їхньої праці й евентуального скопіювання винаходу.

Обвинувачені, між ними є громадяни Іраку, Великобританії і ЗСА, знаходяться під контролею Великобританії. Британські речники розвідки вважають, що сітка „технологічних злодіїв" і шпигунів в користь Іраку була значно численнішою, але за багатьма особами в Лондоні й околиці слідкують службовці Скотланд Ярду, користуючись інформаціями й допомогою американської контррозвідки, тобто Сі-Ай-Ей.

Афера шпигунства розпочалася ще у вересні 1988 року в Каліфорнії, де аґенти іракського уряду намагалися отримати і перепачкувати контрабандою до Іраку маленькі частини (електронічні запальники до атомової бомби) від американської компанії. Рік пізніше безпосередньо заанґажовані люди дораджували компанії змінити назву електронічних апаратів, експортованих до Іраку, щоб не викликати підозріння в митників і відповідальних осіб з Федерального Уряду, які слідкують за експортом із ЗСА недозволених товарів.

Покищо згадується декілька осіб оскаржених в цій афері, але незабаром, заявили федеральні чинники, після закінчення слідства спеціялістами Сі-Ай-Ей, світ довідається про значно ширшу шпигунську підривну роботу громадян арабських країн, які працювали з доручення Іраку, а може навіть Лівії, бо полковник Муаммар Каддафі також має бажання випродукувати свою, або купити чужу нуклеарну зброю.

У зв'язку з цим світ, наприклад, довідався, що Лівія вже володіє літаками-бомбардувальниками, які можуть поповнюватись пальним в повітрі, що становить загрозу для багатьох країн, включно із ЗСА.

Литва не має наміру здаватися

Вільнюс, Литва. — Кореспондент газети „Вашінґтон Пост" Дейвид Ремнік повідомляє з Вільнюса, що націоналісти сповнені оптимізму і вважають, що їх обережна тактика приведе до перемоги, однак американський кореспондент тут же подає повідомлення, що носять явно тривожний характер.

За останню добу у Вільнюсі та інших литовських містах не сталося якихось значних сутичок, однак президент Витаутас Ляндсберґіс прямо заявив, що для виправдань дальших дій совєтський уряд може створити провокаційну ситуацію.

В інтерв'ю кореспондентові ТАСС, наприклад, командуючий десантними частинами, введеними на територію республіки генерал-полковник Владислав Ачалов заявив, що „почастішали напади хуліганів на совєтські військові об'єкти і на патрулі совєтської армії". ТАСС не наводить ніяких конкретних подробиць, а сама заява викликає сумніви, бо литовці — в тому числі і молодь — відзначаються дисциплінованістю, ані один з керівників сепаратистського руху ні разу не закликав до насилля. Всі вони старалися, щоб не допустити виникнення провокаційної ситуації.

ТАСС повідомив, що совєтське командування має намір продовжити маневри на території республіки „згідно з встановленим раніше графіком". Маневри триватимуть до кінця квітня.

В. Ляндсберґіс і його прихильники-законодавці, включаючи комуністів, не мають наміру здаватися. Президент Литви відпрвив термінові телеграми головам 35 держав, які підписали Гельсінкські угоди, назвавши в них присутність совєтських вояків на території республіки грубим порушенням прав людини. Крім того, Ляндсберґіс формально звернувся до Конґресу ЗСА визнати незалежну Литву.

Литовці з великою увагою слідкують за розвитком подій в сусідніх прибалтійських республіках Латвії і Естонії. Сесія новообраного естонського парляменту почала свою працю в четвер, 29-го березня, а латиські законодавці зберуться 3-го травня. Ні для кого не буде несподіванкою, якщо парляменти цих республік підуть за прикладом литовців і проголосять державну незалежність.

Литовський президент звернувся до сенатора Едварда Кеннеді з просьбою виступити посередником між ним і Ґорбачовим. Сам Кеннеді з властивою йому обережністю заявив кореспондентові телевізійної компанії Ен-Бі-Сі, що, наскільки він зрозумів, і Ґорбачов, і голова КҐБ Владімір Крючков дуже добре розуміють, що ескалація напружености у Литві приведе до значного загострення американсько-совєтських відносин.

А. Черемський, голова СУМ в Харкові, відвідує ЗСА

Ню Йорк (КУ-СУМ). — Андрій Черемський, голова відновленої Спілки Української Молоді в Харкові, приїхав до Америки на запрошення Крайової Управи СУМ в Америці та відвідає ряд осередків.

А. Черемський, якому 26 років, раніше виступав перед українською громадою в Канаді. На летовищі Ля Ґвардія тут в середу, 21-го березня, А. Черемського зустріли представники Крайової Управи СУМ та Крайової Управи Товариства Української Студіюючої Молоді.

В Америці А. Черемський виступатиме разом із Іваном Качмарем, членом крайової управи Спілки Незалежної Української Молоді на Львівщині. Їхня поїздка є влаштована Крайовою Управою СУМ в Америці. Обоє вже виступали в сумівських осередках в Пассейку, Ірвінґтоні, Філядельфії і Йонкерсі, яке відбулося в четвер, 29-го березня та перед громадою в Кергонксоні, в середу, 28-го березня. В неділю, 1-го квітня вони виступлять в осередку в Гартфорді, а в п'ятницю,6-го квітня в Ню Йорку.

Опісля А. Черемський має на меті відвідати осередки СУМ в Австралії, а в травні він повернеться до ЗСА і відвідає сумівські осередки на середньому заході.

Ще не позбулися імперіялістичних апетитів

Прага, Чехо-Словаччина. — Новопостала у демократичній Чехо-Словаччині республіканська партія правого напрямку, яка виступає під назвою „Об'єднання за республіку — республіканська партія Чехо-Словаччини", домагатиметься у передвиборчій кампанії заборони діяльности Комуністичної партії, запечення самого поняття „соціялізм" і повернення Чехо-Словаччині Закарпатської України, — інформує совєтське пресове аґентство ТАСС.

Тимчасовий голова партії М. Сладек, який виступив на пресовій конференції в Празі сказав: „своє головне завдання ми бачимо в активізації діяльности партії перед виборами, які мають відбутися в червні цього року". М.Сладек признався, що трудно чекати великих успіхів на цих виборах. „Результати нашої діяльности ми сподіваємося відчути в 1992 році", — сказав чехо-словацький політик, який не позбувся імперіялістичного апетиту і продовжує зазіхати на чужі землі.

ВІДБУЛАСЯ ДЕСЯТА ШЕВЧЕНКОЗНАВЧА КОНФЕРЕНЦІЯ

Промовляє І. Дзюба. Сидять (зліва): проф. Ю.Шевельов, ред. Р. Федорів і Б. Рогоза

Ню Йорк (О.К.). — Тут в приміщенні Нюйоркського університету відбулася в неділю, 18-го березня, десята вже з черги річна наукова конференція присвячена Шевченкові. Ці конференції заініційовані Нуковим Товариством ім. Шевченка в ЗСА відбуваються при співпраці із Українською Вільною Академією Наук і Українським Науковим Інститутом Гарвардського Університету, а від минулого року із співучастю прелеґентів з України.

Цього року ця 'ювілейна' Шевченкознавча конференція мала особливе значення тому, що в ній вперше виступав, як доповідач представник НТШ у Львові, проф. Ярослав Ісаєвич, яке відновило в 1989 р. свою діяльність, а цього ж самого дня відбувалася подібна конференція у Львові, на якій промовляв голова НТШ-А д-р Ярослав Падох.

При виповненій залі Школи Права Нюйоркського університету Конференцію відкрив професор Колюмбійського університеу Юрій Шевельов, який, користуючись правами ведучого конференцією, виголосив довше слово, у якому подав свої особисті міркування на тему вивчення чужих мов і на тему української мови, яку він окреслив як одну із „не-зональних" в порівнянні із російською, яка є „вікном на світ".

Роман Федорів, редактор літературного журналу „Дзвін" у Львові з великим темпераментом та дуже безпосередньо представив слухачам сьогоднішню ситуа-

(Закінчення на стор. 3)

ДОПОВІДЬ ПРО ВИБОРИ В УКРАЇНІ

Ню Йорк. — Об'єднаний Комітет Українсько-Американських Організацій Ню Йорку влаштовує інформативну зустріч про перебіг виборів в Україні 4-го березня, яка відбудеться тут в залі Дому ОУВФ, 136 Друга аве., в середу, 4-го квітня ц.р. о год. 6:30 вечора. У зустрічі виступлять мґр Роня Стойко-Лозинська , референт зовнішніх зв'язків Головної Управи ОЖ ОЧСУ, мґр Борис Потапенко, директор публічних зв'язків і інформації при Українському Культурному Центрі у Воррені, Миш., і д-р Аскольд Лозинський, заступник президента УККА і заступник голови Головної Управи ООЧСУ. Всі три недавно повернулися з відвідин в Україні.

У СВІТІ

БРИТІЙСЬКІ УРЯДОВІ чинники та совєтське офіційне пресове аґентство ТАСС подали до відома, що президент Міхаїл Ґорбачов розмовляв про критичну ситуацію Литви з прем'єр-міністром Великобританії Марґарет Тачер. Розмова відбулася телефонічно, а її причиною був телефон від М. Тачер з ґратуляціями Ґорбачову за новий пост. ТАСС не подало точного звідомлення про розмову, але підкреслило, що М. Ґорбачов „відповів на питання в справі литовської ситуації", заявляючи, що „ця ситуаціля витворилася в наслідок зламання конституції СССР". Помічник з персоналу прем'єр-міністра М. Тачер заявив, що вона задоволена розмовою, що тривала майже 50 хвилин.

КИТАЙСЬКИЙ МІНІСТЕР закордонних справ Кіян Кішен, заявив у середу, 28-го березня, перед кореспондентами засобів масової інформації про те, що Китай є вдячний урядові президента Джорджа Буша за зусилля поліпшити американсько-китайські взаємовідносини, але навіть не натякнув на те, що Пекін є готовий зробити деякі поступки зі своєї сторони, щоби ці стосунки поліпшити. Продовжуючи свій виступ на цій широкого засягу пресовій конференції, Кіян Кішен не забув пригадати, що ЗСА мусять зробити перші кроки, щоби вирішити справу китайського астрофізика та оборонця людських прав Фенґа Ліжі, який під час здушення студентських заворушень сховався в приміщеннях американської амбасади. Він також неодноразово підкреслював й те, що „єдиним виходом для Фенґа Ліжі є покаятись". На запит про те, що станеться, як Конґрес ЗСА буде настоювати на тому щоби Китаєві відібрати статус упривілейованої країни в торгівлі Кіян Кішен відповів, що це пошкодить торгівлі.

ДІЙСНИЙ АВТОР ПРОМОВ польського провідника „Солідарности" Лєха Валєнси вкінці вийде з-поза своєї друкарської машинки, щоби служити Польщі на посту нового консула у Вашінґтоні. Казімєж Дзвівановський, 59-літній журналіст є одним із пропонованих кандидатів на цю важливу амбасадорську посаду — перше цього роду призначення нового уряду Польщі, у проводі якого є „Солідарність". Він мав би прийти на місце Яна Кінаста, одного із твердолінійних ветеранів-комуністів К. Дзівановський впродовж трьох декад був коментатором міжнародних подій, одначе його найбільшим успіхом було авторство промови, котру Лєх Валенса виголосив перед Конґресом ЗСА минулої осени.

ПРИНЦЕСА ЙОРКУ САРА ТА ЇЇ муж принц Ендрю повідомили, що у них народилася друга дитина, друга дочка, яка при народженні важила 7 фунтів і 1 1/2 унції. Новонароджену княжну названо Евгенією. Дівчинка буде шостою в черзі на престолонаслідство британського трону та є шостим внучатком англійської королеви Єлисавети II і короля Филипа.

В АМЕРИЦІ

В СЕРЕДУ, 26-ГО БЕРЕЗНЯ, президент Джордж Буш влаштував у Білому Домі офіційний сніданок з участю багатьох запрошених гостей, головно членів обидвох палат Конґресу, для відзначення сотих роковин з дня народження генерала Двайта Айзенгавера, президента З'єднаних Стейтів Америки після Другої світової війни. У періоді війни (від 1942 року) ген. Д. Айзенгавер командував американськими військами в Европі, підготовляв висадку альянтських військ в Нормандії, яка започаткувала відкриття другого фронту на заході проти гітлерівських армій. Після капітуляції Німеччини, Айзенгавер командував американськими окупаційними військами в Европі. Крім того він займав інші високі пости в американській армії, а від 1950 до 1952 року був головнокомандуючим військ Північно-Атлантійського Оборонного Союзу (НАТО). Від 1953 до 1961 року ген. Д. Айзенгавер був президентом ЗСА, висунений на це високе становище Республіканською партією. Він був дуже принципіяльний у політиці і критично ставився до аґресивної імперіялістичної політики СССР. В 1964 році колишній Президент ЗСА відкрив у присутності понад 100,000 українців, пам'ятник Т.Шевченкові у Вашінґтоні.

НЕГРИТЯНСЬКИЙ ПАСТОР Джессі Джексон, який двічі невдало кандидував на пост президента ЗСА, заявив на пресовій конференції, що якщо Федеральна округа Колюмбія не отримає статусу стейту, він буде апелювати до Організації Об'єднаних Націй. Він сказав: „Якби мешканців Праги або Варшави, Манаґуа або Москви вилучили з участи у владі країни, то ми вважали б, що пригноблюються права мешканців цих столиць. Але ж мешканці Вашінґтону не мають можливости брати участь у владі. Вони нагадують громадян окупованого міста. Якщо цей стан не зміниться, є всі підстави для того, щоб звернутися за підтримкою до ООН". Якщо Федеральна округа Колюмбія отримає статус стейту, Дж. Джексон, який збирається виставити свою кандидатуру на виборах в 1992 році, зможе кандидувти до Сенату. Враховуючи те, що 70 відсотків населення Вашінґтону — негри, Джексон користується широкою підтримкою та здобуде перемогу.

У ВІВТОРОК, 27-ГО БЕРЕЗНЯ, в Ню Йорку розпочалась судова розправа над Емільдою Маркос, дружиною колишнього президента Філіппін, яку обвинувачують, що вона, разом з чоловіком „перекинули" 168 міл. дол. до ЗСА і тут вльокували їх у різні бизнеси, зокрема у закупи домів, готелів, люксусових помешкань тощо. Гроші нібито мали належати філіппінській державі. Суд рівночасно розглядає справу обвинувачення висунуте проти бизнесмена із Савдійської Арабії Аднана Кашоґі, який допомагав, очевидно, за відповідну винагороду, вльокувати Маркосам державні гроші за кордоном. Затримка у процесі наступила тільки тому, що суд і адвокати не могли підібрати лави присяжних, бо справа Маркоса і його дружини Емільди була надто розголошена в ЗСА і після революційних перемін на Філіппінах і відсуненя від влади Фердінанда Маркоса. Загально думають, що суд траватиме три-чотири місяці.

ФЕДЕРАЛЬНА АҐЕНЦІЯ авіяції відібрала право пільотування пасажирськими літаками від пільота Майкла Мартіна, який,осінню минулого року спричинив катастрофу літака типу „Боїнґ-737" на летовищі Ля Ґварділя в результаті чого два пасажири загинули. Крім того літак спричинив великі матеріяльні шкоди для компанії і летовища. Піднімаючи літак з летовища, пільот, на думку комісії, не вжив усіх заходів обережности і у зв'язку з цим наступила катастрофа.

ПАЛАТА РЕПРЕЗЕНТАНТІВ більшістю голосів прийняла резолюцію, дораджуючи президентові Джорджові Бушові піднести аґенцію охорони довкілля (ЕПА) до рівня міністерства. Президент ЗСА у принципі підтримує пропозицію і в загальному існує опінія, що не буде жодних труднощів у цій справі. Керівник ЕПА отримає титул секретарям Департаменту і братиме участь, на рівні з іншими у засіданнях уряду.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Svoboda. (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Трудний шлях до демократії

Шість сателітних держав в Европі збунтувалися проти верховодства Москви, а що те верховодство було тісно пов'язане з Комуністичною партією, яка задурманила аж до фанатизму людей також у цих різнонаціональних країнах — то гнів народів звернувся проти Компартії. Таким чином в одній за одною країною ліквідовано політично-партійний монополь, проголошувано партійний плюралітет і розписувано вибори до парляменту, що його в кожній країні наспіх формовано. І думали недавні невольники червоної Москви, що вони знайшли дорогу до демократії. Швидко виявилося, що знайшли покищо тільки саму дорогу, але треба ще довго-довго йти нею, заки дійти до справжньої демократії. Підкреслити треба слово „справжньої", бо цим словом зловживали і зловживають. Адже й забріхану ленінську конституцію називали „найдемократичнішою у світі", дармащо вона стала була тілька маскою, за якою скривалася деспотія. І Міхаїл Ґорбачов раз-у-раз деклямує про демократію, але висилає як завойовницький диктатор танки, панцерні вози і спеціяльні військові з'єднання КҐБ до Литви, зневажаючи власну конституцію і тероризуючи автохтонів Литви.

Найлегше діє система диктатури, бо там рішає одна особа, яка спирається на збройній силі та якій мусять повинуватися всі громадяни. Найскладніша система демократії, бо це „влада народу" з колискою в античній Греції, що її філософ-юрист Солон з 6-го сторіччя пер. нар. Христа поклав теоретичні основи. І від Атенської республіки перетривала демократія всі інші системи і стала завітньою метою для невольників диктатур. Але це найтрудніша система, бо вимагає від народу політичної зрілости, здисциплінованости, зберігання етичних метод і розуміння потреби компромісу. У Західній Европі демократія була закорінена від сторіч: в Англії від 1215 року, у Франції від 1789 року, після заламання її прийшло її відродження у „Весні народів" у 1848 року. У шести сателітних країнах царила автократія і вони знали про демократію тільки слухом. Тепер переконуються, що їхнє знання було нікудишнє: використовують партійний плюралітет для зголошування при виборах кандидатів із кільканадцяти псевдопартій, які складаються із кількох осіб. Важким шлях до демократії робить ще існуючий у тих недавніх сателітних країнах технічно-промисловий примітивізм. Вибори скрізь відбуваються картками, на яких виписується кандидата або перекреслюється кандидата, зголошеного Компартією. Вкидування таких виборчих карток до отвору у скриньках і висипування їх згодом на стіл для підрахунку дає змогу досипувати картки, красти їх, або й переловлювати подорозі й нищити таку скриньку. Тому в останніх виборах в Україні було стільки нарікань на зловживання. Фальшування виборів було притаманне для політичних відносин у Польщі між двома світовими війнами.

Усе ж, дотеперішні вибори у різних сателітних країнах і в окремих складових республіках СССР дали цікавий образ: ненависть до комунізму. На Мадярщині сама Комуністична партія виреклася була своєї назви й переназвалася у Соціял-демократичну, але воно не переконало виборців і та ніби демократична партія дістала тільки 11 відсотків голосів, а сам ініціятор зміни назви, себто критичний супроти ленінізму, перепав при виборах. Вибори є сенсацією у кожній з оцих країн, бо це перша демократична дія за останніх кількадесяти років. У Східній Німеччині вибори відбулися у березні цього року, у Румунії у квітні, у квітні також на Мадярщині, на травень призначені у Болгарії, на червень у Чехо-Словаччині. Польща „перескочила" виборчу процедуру вже в минулому році — там найперше постав уряд з некомуністичним прем'єром, але там у коаліційному уряді „національної згоди" засідають також комуністи. Їхній колишній вождь ген. Войцех Ярузельський визначив уже себе, як „безпартійний". У кожній з цих країн ішлося про щось спеціяльне. У Східній Німеччині про з'єднання з Західньою Німеччиною, на Мадярщині суперничать дві найбільш популярні партії: одна пропонує негайний виступ із Варшавського пакту, друга — іти до цієї самої цілі поступовими етапами.

На трудному шляху до демократії стоїть економіка. З демократією нерозривно пов'язаний відворот від контрольованої економічної системи в сторону системи вільного ринку, приватної власности, свобідної ініціятиви і суперництва. Неможливо здійснити демократію і застрягнути на шляху цієї економічної зміни. А що марксизм зруйнував кожну країну, спавперизував її, здеправував психіку (засіяння неробства і знищення любови до хліборобства) — то перехід з цієї однієї системи економіки до другої є іспитом зрілости, чи взагалі там демократія збережеться. Революція проти комунізму ще не скінчилася.

Д-р Олег М. Волянський

„ВЕЛИКИЙ СОВЄТСЬКИЙ ОБМАН"

У журналі „Фатіма Крусайдер", що виходить квартально в Торонто, Канада, під редакцією о. Н. Ґрунера, число 31-32, за березень-травень 1990 року, появилася стимулююча стаття під цим заголовком, базована на рапорті „TheMc Alvany Intelligence Advisor", з грудня 1989 року.

Автор, експерт міжнародної політики, звертає увагу на те, що совєти не лише є мистцями гри в шахи, але також є мистцями в плянуванні стратегії у міжнародному житті, підготовляючи свої потягнення багато років наперед. Вони, комуністи — як казав Дж. Едґар Гувер, — це „мистці обману". Тому то тепер, коли західній світ захоплюється гласністю та перебудовою Ґорбачова, котрий ще недавно був правою рукою голови КҐБ зловісного Андропова, нам треба „sine ira et studio" розцінити події, що швидким темпом розвинулися у Східній Европі.

Теперішня гласність — це вже шоста з ряду, що їх вживали тирани з Кремля, коли це було їм на руку. Перша гласність була в роках 1921-29, відома як Новий Економічний Плян Леніна. Вона дала совєтам масову фінансову та індустріяльну допомогу від Америки та Західньої Европи і раптом закінчилася, а після неї десятки мільйонів совєтських громадян втратили життя, розстріляні, чи у концентраційних таборах, або вигинули через штучний голод створений Сталіном з допомогою Каґановича і йому подібних катів. Друга гласність тривала коротше, у роках 1937-1938. Тоді Сталін проголосив „велику перебудову" совєтської економіки на капіталістичний лад та лібералізацію життя громадян. У відповідь на це, президент Рузвелт, а за ним й інші державні мужі Західньої Европи, знову почали засипати совєтів більйонами долярів у формі допомоги, позичок та торгівлі. Ця гласність скоро скінчилася і прийшов „Великий терор" (що для українців був уже відомий з кінця 1920 років і початку 1930. Маємо тут „пальму першенства"... О.В.). Коли Гітлер напав на Сталіна, цей відразу змінився: зліквідував „Комінтерн", став партнером Америки і знову отримав масову фінансову та мілітарну допомогу в сумі 10-ох більйонів долярів. Однак як тільки скінчилася Друга світова війна, Сталін знову діяв по-старому, анексуючи Балтійські держави та поневолюючи цілу Східню Европу. І знову мільйони людей утратили життя від сталінського терору, і так закінчилася третя гласність. Четверту гласність впровадив Хрущов у роках 1956-1959. За посередництвом Арманда Гаммера, американського більйонера і совєтофіла, ще раз почалась економічна допомога Заходу і діяла то того часу, коли комуністи перебрали Кубу і коли побудовано ганебний берлінський мур. П'ята гласність — це вже за Брежнєва в роках 1970-1975. (І тут ця гласність не стосувалася українців, котрих почали виарештовувати вже в 1970-1972 роках, але ця брежнєвська-андроповська гласність поширилася на жидів, котрі могли тепер масово еміґрувати начебто до Ізраїля, але справді до ЗСА — О.В.). Почалися переговори поміж Заходом і Сходом про зменшення збороєння, про редукцію совєтських військ у Европі, і у 1973 році підписано протиракетний договір. Ця „ідилія" підготовлена Кіссінджером за президентури Ніксона, скінчилася, коли при помочі совєтів Північний В'єтнам напав на Південний В'єтнам, коли знову почалися масові арешти дисидентів і, остаточно коли совєти напали на Афганістан.

Теперішня, шоста гласність — це найдосконаліше продумана і найбільш підступна справа. Вона була опрацьована архикаґебістом Андроповим, котрий був головою КҐБ протягом 17-ти років. Вчасна смерть Андропова відсунула реалізацію каґебівського пляну до 1985 року, коли протеже Андропова, — пише МекАлвані, — перебрав владу, а жостокий Крючков став головою КҐБ. На думку автора, ця шоста гласність — найнебезпечніша. Цей блискучий плян, опрацьований каґебістами та совєтськими військовиками, має за ціль (під перетекстом уявної втрати контролі над Східньою Европою, демократизації совєтів та „занепаду" комунізму) привести до невтралізації Европи та ліквідації НАТО.

Тепер, коли КҐБ та совєтські військові сили є сильніші, ніж будь-коли до цього часу, совєти „дозволили" Америці, Західній Европі та Японії нести фінансовий тягар у Східній Европі. Вони прикидаються біднішими, ніж вони є справді, а Захід уже поспішає знову допомагати Ґорбачову, щоб він не провалився і не провалилася вся совдепія, хоч справді він міцно сидить на своєму престолі. Совєти вже тепер вимагають невтральної з'єднаної Німеччини, що довело б до занепаду НАТО і кінець кінцем до політичної та економічної ізоляції Америки, бо, мовляв, „холодна війна" скінчилася і нема небезпеки. Коли ж ця шоста гласність виконає для совєтів потрібне завдання, тоді вони, маючи на руках прізвища мільйонів дисидентів та взагалі активних противників комунізму, зліквідують їх так, як це зробив Сталін, разом з Каґановичем, Андроповим, Мао, чи так, як це сталося недавно в Китаї та Тіянанмен площі. І тоді Америка,

(Закінчення на стор. 4)

Валентина Юрченко

ОДНЕ ПОКОЛІННЯ В ДВОХ СВІТАХ

III

— А ти чому досі не в комсомолі? Хіба ти проти комуністичного виховання? Ти ж знаєш, що вища школа не може бути аполітичною... — дошкуляв мені своїми повчаннями комсомольський організатор Гойхберґ, домагаючись, щоб я „виправдувала себе на громадській праці".

— А хіба я не маю такого виховання в Інституті? — відпекувалася я й „виправдувала себе" обов'язком т.зв. культармійця по ліквідації неписьменности в поблизькій околиці. Засада була виразна — вчитися мали тільки вірні режимові, а здібність до науки була чинником другорядним.

Початки колективізації 1929-30 років започаткували хаос і в навчанні — студентів посилали на кількатижневі відрядження на села: одних, „надійних", на пропаґанду „заходів партії та уряду", інших — на складання прелімінарних плянів швидкоспечених колгоспів — СОЗ'ів. Творилися бриґади з 4-5 осіб, очолені партійцями, а наука йшла шкереберть, скорочувалися, або й викреслювалися програми. Тоді я побувала, в складі такої бриґади, в районі Чорнобиля, — це була глуха глушина й бездоріжжя північної Київщини. А наслідки? З пропаґанди толку було мало, але чимало складалося тих „паперових плянів", які й творили статистику голосної совєтської „показухи", хоч ті колгоспи скоро й розпадалися.

А яке ж було товариське життя? За моїх студентських років, в організованих формах його фактично не існувало, не було й ніяких незалежних (хто б це дозволив?) студентських товариств і організацій — все було замкнене в гемонському колі комсомолу й партії, а далі — ані руш! На зборах студентів „пророблялі" постанови чергового партійного з'їзду, або „засуджували" якийсь „ухил" від лінії партії (хвильовізм, шумськізм, чи інші-ізми), все за помахом партійної палички й стереотипними промовами. Всякі небезпечні відхилення від шабльону загрожували такому смілива викиненням з Інституту з „вовчим" квитком. Я й мої найближчі колеґи могли лише віч-на-віч обмінюватися поглядами на теми світогляду й політики, — ану ж хтось підслухає, донесе. Безвиглядність відкритих таких розмов була реальною — був важкий прес, існував жорстокий життєвий конвайєр, з якого легко було впасти під колеса й бути зім'ятим, або розчавленим. А проте, інстинктовно ми відчували спорідненість між собою, хоч би в тому, що пасивно опиралися „уніфікації" й обездуховленню. Не існувало, на жаль, тоді й таких таких ґарних розваг, як вечори з танцями, — танці вважалися „буржуазним пережитком", несумісним з „ленінськими принципами виховання молоді". Одначе, бували ми у славній київській опері, в театрі ім. Ів. Франка, де чаклував Гнат Юра, — там я вперше побачила „Лісову пісню „Лесі Українки. Пізніше, вже в Харкові, пощастило побувати на виставах знаменитого театру „Березіль" Леся Курбаса, з М. Крушельницьким, Йосипом Гірняком, Олімпією Добровольською та іншими корифеями. Враження від „Мини Мазайла" залишилося й досі незатертим.

Сумнозвісний процес СВУ СУМ у Харкові в 1930 році став початком розгрому українського відродження 20-их років, винищенням свідомої української інтеліґенції й позначився „чисткою" в моєму Інституті, — заарештовано багато професорів (серед них В. Шарка, Андрієвського) і студентів. Над моїм колеґою і майбутнім чоловіком також нависав Демоклів меч (небезпечний українець!) — його пощастило відхилити вчасною втечею до Харкова, де ми, одружившись, закінчували свою освіту. Це були часи Великого Голоду 1932-33 рр., коли вимирало українське село, — тоді померло п'ять членів і з родин мого батька й матері. Індустріяльний Харків жив на „хлібних картках", ми працювали вдень, вчилися на вечірніх факультетах, живучи в тяжких умовах півголодного міста.

У цей час швидко зводиться нанівець доба українізації й настає доба „твердої сталінської лінії", перехід на російську мову, нагінка на все національне українське, що трактується як „націоналістичне", вороже духові інтернаціоналізму.

Московсько-большевицька влада, для власної користи, сіяла духовий розклад, терор, страх, підозріння й донощицтво під гаслом „клясової пильности". Увесь цей бур'ян засівався і в студентському середовищі, де в атмосфері підозри й недовір'я один до одного не могло існувати традиційного стоваришення й братерства, а тому нелегко й говорити про побудову міцного характеру, коли в молодої людини відбиралося ініціятиву, незалежність, самоповагу й національну гідність і наполегливо відкидалося основні засади християнської моралі.

Ось такий був цей „другий світ" для мого українського покоління в його студентських часах. Але в природі й суспільстві немає замкненого кола, — відживає й скалічене коріння. Так було й з поколінням моїх ровесників, яким судилося жити „в ганебній і замряченій добі". І хоча незліченне число їх загинуло в пазурях „єжовщини", КҐБ, у в'язницях і катівнях Сибіру, — „зелені паросткі старого дуба" (за Т. Шевченком) проростали і в 60-их роках і на засланнях, на вигнанні й починають щедро проростати в наш час на нашій Батьківщині.

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про броколі і литовську проблему

Уже другий тиждень цілий західній світ слідкує з великою увагою за подіями у Литві і за кожним словом, що скаже Міхаїл Ґорбачов та його співробітники на тему суверенности цієї прибалтійської держави, яка 11-го цього місяця проголосила свою незалежність.

Але чи справді цілий західній світ так цікавиться подіями у Литві? Хто із мешканців Північної Америки не читав у цих днях в пресі і не чув на усіх новинках радія чи телебачення дуже „важливого" і „потрібного" у політичній ситуації світу ствердження Президента ЗСА „Я люблю броколі і вони мені не смакували відколи я був малою дитиною, а мати змушувала мене їх їсти. Я є Президентом ЗСА і я не буду їсти більше ніколи цієї городини!"

Таку заяву він склав на пресовій конференції, темою якої була політична ситуація у Европі...

Справді не знати, чи сміятися чи плакати з такої заяви, саме у цей вагомий час. Розуміється її підхопили усі і навіть такий престижевий щоденник, як „Ню Йорк Таймс" написав на цю тему цілу довженьку статтю та ще і прикрашену знімкою Президента. Кажуть, що цю заяву прийняли з радістю усі діти, а також деякі дорослі, яким ця городина не смакує. І розуміється запротестували голосно всі фармери і продавці броколі, бо що не смакує президентові, то не буде смакувати звичайним громадянам. Отже почалися протести біля Білого Дому, делеґація огородників відвідала зі скринькою броколі Барбару Буш і вона зі сміхом заявила, що зварить своєму мужеві обід, у якому всі потрави, від юшки — до морозива будуть з броколі.

Отак і розгорілася броколева війна, в цьому самому часі як совєтські танки гуркотіли вулицями Вільнюса. І ця броколева війна відбувалася у найвищих політичних колах, найбільше могутньої держави світу.

На щастя, вона скоро затихла, бо після кількох днів, це зже не була новина, що її негайно мусіли проголошувати всі засоби масової інформації. Проблема Литви залишилася без „конкуренції" броколі. Кожний бо завважює як щоденно кружляють нові події, нові вістки, які пригадують нам, що не зважаючи на переміни і гласність старі режими ні методи все ще дуже живі в системі СССР. Не залишилося нічого і президентові Дж. Бушові як робити нові заяви, вже не про городину, якої він не хоче їсти, а про права Литви до самостійности і про перестороги для СССР, щоб не вживала насильних засобів у цій „виміні думок".

Отже все повернулося на своє місце і публічна опінія американців перекинулася із поглядів на смак свого Президента лише до такої їди, яку молодим людям забороняється як т. зв. „джанк фуд", на симпатії для литовців, які безстрашно досі стоять на своїх домаганнях самостійности з-перед сорока років.

Але все ж нам залишилося одвертим і нерозгаданим питання чи американська ментальність тільки наївна, чи може байдужа до усіх проблем, які відбуваються у дальшій віддалі від американського континенту, як Атлантійський океан, чи це просто спосіб, в який американці реаґують на події — не так дуже поважно, як це ми звикли. Або це рід дипломатії, щоб тікати від найповажніших питань, на які в цьому моменті не можна відповісти?

А може причиною усього — це засада виписана великими літерами на кожному примірнику „Ню Йорк Таймсу", що поміщується в пресі „усі новинки, які можна видрукувати"? А з тим бажання проголосити якнайширше все, що може бути новинкою, яку можна „продати"?

О-КА

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ПЕРЕКЛАД „ПОВІСТИ ВРЕМЕННИХ ЛІТ" — РАДІСТЬ І РОЗЧАРУВАННЯ

Вістка про появу перекладу українською мовою давніх літописів із княжої доби, зокрема „Повісти временних літ" із доповненням з „Галицько-волинського літіпису та „Київського літопису" за „Іпатіївським" і „Лаврентіївським" збірниками, українське громадянство на поселеннях прийняло з ентузіязмом.

Переклад затитулований „Літопис Руський" великим вкладом кропіткої пра-

(Закінчення на стор. 4)

ІНФОРМАЦІЇ ПРО ЧОТИРИСТОРОННЮ КОМІСІЮ

II.

Відтак Колесник запровадив нас почерез вулицю до приміщень Ради Міністрів УССР. Там нас прийняла заступниця прем'єр міністра — Марія Андріївна Орлик. В короткій розмові вона висловила бажання уряду як найскорше поладнати справи повної леґалізації УКЦеркви. Побажала нам успіхів у нашій праці і заявила, що державні власті затвердять все, що наша Комісія вирішить.

Щоб використати решту дня, ватиканські делеґати поїхали до Печерської Лаври. Був дуже холодний день. Один з священиків, мешканець Лаври, був провідником і пояснював все, проводячи гостей горішніми і долішніми печерами. Була змога поклонитися святим мощам таких славних наших угодників Божих, як Антоній і Теодосій Печерські та численні інші.

У середу, 7-го березня, уранці приїхали оба наші Владики зі Західньої України і розпочато підготовчі наради Комісії. Комісію привітав вступним словом Митрополит Філярет, кажучи:

„Вітаю членів Комісії Московського Патріярхату і Святішої Столиці, як також представників православної Церкви і католиків східнього обряду в Західній Україні. Вітаю вас в місті Києві, звідкіля пішло християнство по всій нашій розлогій країні... Перед Комісією не легка проблема, яку ми повинні розв'язати. Ми повинні зробити все, щоб на нашій галицькій землі настало примирення між православними і католиками. Як митрополит київський я хотів би побажати нашій Комісії успіхів в роботі".

Владика Марусин, як голова католицьких членів Комісії, подякував господареві за привітання. Висловив радість, що може побувати вперше в первопрестольному городі Києві, де є багато більше спільних нам святощів, котрі нас лучать, ніж того, що нас ділить. Молимо Бога, — продовжував Владика, — про поміч, щоб ми могли без зайвих суперечок сповнити наше завдання, повірене нам нашими церковними властями.

Усі члени Комісії були згідні з тим, що насилля, якщо таке існує, треба зупинити, щоб настав мир і народ жив в братній любові в Західній Україні. Владика Володимир Стернюк настоював, що християнська любов вимагає справедливости. Не буде справедливости, то й любови не може бути. А справедливість вимагає, щоб пограблене майно було звернене власникам. Рішено, отже, щоб Комісія видала спільну Заяву до віруючих в Західній Україні, закликаючи всіх не проводити маніфестацій, чи інших способів тиску, щоб Комісія могла працювати нормально. Дискусія про зміст Заяви була довга.

Шість днів у Львові

У четвер, 8-го березня в год. 9-ій ранку члени Комісії виїхали літаком до Львова. Ватиканських членів Комісії у Львові на летовищі привітали Владики: Филимон Курчаба і Юліян Вороновський та наші численні священики, питомці, сестри-монахині, діточки і вірні в числі понад 200 осіб з портретом Слуги Божого Андрея та блакитно-жовтими прапорами. Вітали гостей уперше на рідній землі після майже півстоліття. Вітали короткими промовами, гарними віршами та квітами. Відтак автомашинами завезли нас до храму Преображення Господнього, там зібраний нарід очікував ватиканських членів Комісії. Оба Владики, зробивши доземний поклін перед святою трапезою, промовили до зібраних, уділили їм папське благословення, а відтак спільно з народом відспівали стихири з Молебня до Пресвятої Богородиці: „За всіх малишися, Благая..." Ввесь зібраний нарід співав з великим душевним піднесенням і глибоким чуттям, усім серцем і всією душею. Легко пізнати, що віра цих людей, що там були не є поверховна, але справді жива, сильна, як криця. З їх очей і поведінки пізнати, що вони спраглі Бога і Його Святої Церкви. Опісля Владик відвезено до готелю „Дністер", що є у стіп Святоюрської гірки. Там же в окремій кімнаті відбувалися наради Комісії.

Комісія розпочала свою працю уже в четвер по полудні, обговорюючи технічні способи, як в практиці вирішувати поодинокі спірні проблеми. Львівський і Дрогобицький Архиєпископ Іриней (Середній), член Комісії, мав при собі багатий матеріял для документації кожної справи. Вже на другий день нарад Владика Володимир Стернюк домагався, щоб вирішити справу повернення Собору св. Юра у Львові Українській Католицькій Церкві. На це домагання відповів голова православної делеґації, Митрополит Методій, що справа Собору св. Юра, як також усіх інших храмів у Львові не є в компетенції їхньої делеґації і що цю справу правдоподібно буде розв'язувати якась ширша комісія, складена мабуть, з вищих представників обох сторін.

В п'ятницю, 9-го березня, Комісія поїхала до міста Золочева, щоб там на місці оглянути місцеві храми. В поворотній дорозі до Львова Владика Марусин, а з ним й інші католицькі члени комісії зупинились в селі Княже, родинному селі Владики. Там Владика Марусин відвідав гроби своїх покійних батьків на місцевому кладовищі. Незабаром в церкві зібралося багато народу, щоб привітати великого достойника Церкви, — славу та гордість мешканців Княжого. Зворушливими словами Владика привітав присутніх, а між ними і близьких кревних, дбайливо оглянув увесь храм, захристію і крилос, де його дідусь і батько співали щонеділі, як церковні півці. Відтак переїхав в другу сторону села, щоб відвідати родинний дім, де родився і зростав.

У суботу, 10-го березня Комісія наміряла поїхати в Івано-Франківське, однак, з огляду на неоднозгідність, змінила свій плян. Так само було з плянами поїздки до Миколаєва біля Львова. Нарешті рішено поїхати до Стрия, щоб там на місці оглянути оба храми. Так і зроблено.

Закінчення буде.

Зустріч з Л. Костенко у Філядельфії

Дня 20-го лютого старанням д-ра Ярослава Пеленського, голови Східньоевропейського Науково-Дослідного Інституту ім. В. Липинського, відбулася в приміщенні цього інституту зустріч громади з Ліною Костенко, яка перебуває цими місяцями в ЗСА.

Д-р Пеленський привітав гостю, висловивши вдячність за те, що загостила до Інституту й дала згоду на свій виступ.

Поетеса Л. Костенко у своїх вступних заввагах висловила духовну й інтелектуальну близькість до історичних предметів, виявляючи тим увагу до ділянки студій проф. Я. Пеленського. У слові Л. Костенко переважала нераз поетична форма над прозовою, що характерне для поетеси. У сприйманні поетеси навіть мозаїки і вітражі промовляють словом радше, ніж барвою, як ствердила гостя, пригадуючи враження від творів Алли Горської, про „нечутні (іншим) голоси серед німої музики мозаїк..."

„Час дивиться на нас холодним зором", тож поет, що пише на історичні теми, мусить мати розвинену інтуїцію, тому що самих фактів давнини за мало. Дія інтуїції не піддається науковому аналізові. Та все ж пам'ять відіграє велику ролю у житті нації і в процесі творчости, адже матір'ю дев'яти муз була Мнемозина, богиня пам'яти...

Ліна Костенко пригадала присутнім, що дуже недавно в Совєтському Союзі видано твір про полководців Росії від 10 - 15 століття „Полководцы" (тираж 100,000 примірників). Пешим зображено Святослава Завойовника. Такі спотворення історії тривають продовж довгих десятиліть і протидіяти тому дуже важко. Відчувалось, що для поетеси, авторки творів із історичною тематикою це є, однак, внутрішнім імперативом. Поетеса не може байдуже сприймати такі твердження напр. академіка історика Ліхачова, що завоювання московським царством азійських країн Сибіру це був „порив до свободи". Які відмінні поняття вкладають речники російського централізму в слово „свобода". Безумовно, на думку Л. Костенко, найкраще говорити спокійно фактами і ними збивати фальшиве тлумачення історії Карамазіна, наставника усіх фальсифікаторів історичних подій Росії і сусідніх країн. Та, нажаль, твори Карамазіна дуже легко доступні читачам в СССР тоді, як твори Покровського, який по суті, знищив історіософічні гіпотези Карамзіна, нікому не доступні, тож ніхто не опонує в Сов. Союзі, таким твердженням Карамзіна як: „Історія народа принадлежит царю" (при чому характер „царя" не суттєвий).

Все це стверджується за рахунок історії України, твердить гостя-прелеґент. Старинні історичні пам'ятки в Україні зовсім не відомі загалові молоді. Раз довелось запитати дорослих уже молодців при вході до замку в Дубні, коло якого відбувались події, зображені Гоголем в повісті „Тарас Бульба", — що це за буівля. Молоді люди відповіли без вагання, що це автобаза. — Адже замок Дубенський не підпадає під охорону Т-ва історичних пам'яток України.

Загалом діються дивні речі, — сама земля говорить про глибоку давнину пращурів наших. В межиріччі на Волині копали підвалини під якийсь будинок і натрапили на ціле сховище „скарбів" давнини — споруду оселі людської з мамонтових кісток; це ж знахідка середнього палеоліту, десь 40 тисяч років до нашої ери.

Творцеві-поетові дуже трудно в даних умовах в Україні працювати. Для того, щоб передати історичну правду в художній формі, треба звертатися до історичних джерел, що поетеса й робить, але до чого не легко дійти:

„Душа тисячоліть шукає себе в слові". Одначе, створені режимом умови й окремі люди можуть не дати додумати якусь подію чи якесь явище давнини до кінця. Треба тепер підтримати великими працями пробудження розуміння народу свого минулого й сучасного. Наче несподівано очікуючи поради, звернулась поетеса до авдиторії, заслуханої її лет думки: „Який підхід треба б прийняти для зображування в художньому творі історичних подій: чи напр. підхід Пушкіна, який зображував речі наче за календарем, як у повісті „Капітанская дочка"? Чи такий підхід як у Гоголя, що достосовував часто історичні події до свого творчого задуму (Тарас Бульба"), чи як у М. Старицького в його драмі „Оборона Буші", де, ради драматичної колізії, автор пересуває події на яких три роки?" Згодом в дискусії виявилося, що, видно, і для читачів і для письменника головне сприйняти суть історичної правди, що виявляється тільки в талановитім творі.

Л. Костенко зацікавлена Скитськими золотими знахідками, згадує шедевр людського творчого змислу — пектораль з „Товстої могили", де жанровими деталями в золоті виписували свої історію скити, що століттями жили і творили в нашій Праукраїні, разом із місцевим населенням. Прозвучали слова з її „Скитської одисеї": „Тут десь урвалась правда історична, зате вона навіки золота..." Так вирине пам'ять народна, як мітичний Фенік з попелищ, бо ж „Фенікс з попелу злетів, з болота він ніки не злітав".

Л. Костенко говорила і про прозу, про конечність талановито написаних творів. Щодо наших творів, уважає, що роман В. Барки „Жовтий князь" перевищує прозу Шолохова („Тихий Дон", „Поднятая целина"). Треба ще багато самим створити, щоб очікувати відгомону ззовні, — у її афоризмі „Не бий на сполох в невідлитий дзвін".

Враження від почутого було дуже сильне. Запити й висловлювання думок ще тривали при перекусці, що слідувала.

Н. Пазуняк

Відбулася...

(Закінчення зі стор. 1)

Сидять (зліва): проф. Я. Ісаєвич, д-р В. Ленцик і проф. Я. Розумний
(світлила ред. М. Коломиєць)

цію, зокрема в Західній Україні, де вона в останньому році надзвичайно змінилася на краще. Він підкреслив який там широкий культ Шевченка і його „Кобзаря", що у різних етапах окупації ходив дослівно з рук до рук. Закінчив своє слово оптимістичним ствердженням, що „окупанти приходять та відходять, а Шевченко і земля є наші!"

Черговий доповідач, редактор „Літературної України" з Києва Борис Рогоза, прочитав із своєї доповіді „Шевченко у Києві" лише частину про його похорони, а більше зупинився на сьогоднішній ситуації у столиці України та акції письменників і журналістів в оздоровленні українського життя. У нього також оптимістичні надії на майбутнє і він вбачає в них важливу ролю української преси та своєї газети.

Глибоко вдумливу та опрацьовану доповідь про вічні мотиви у Шевченка виголосив Іван Дзюба, літературний критик і публіцист. Їх він добачає у загальнолюдських поглядах Кобзаря. Він зупинився на аналізі поодиноких понять, які вживає Шевченко, такі як ось, наприклад, правда і неправда, Бог, воля, суд і кара, а зокрема розуміння слова „слава". Підкреслив мотив вітчизни і визволення, які саме сьогодні такі актуальні на Україні.

Останнім перед перервою говорив від Академії Наук УССР кандидат філологічних наук Сергій Білокінь про Шевченка та Києво-методіївське братство, через призму якого треба розглядати політичні погляди Кобзаря. У надзвичайно обдуманій доповіді, він цитував багатющий матеріял та при цьому ствердив, що у відношенні до провин членів братства засуди були дуже жорстокі.

В другій частині програми Конференції з доповідями виступили проф. Ярослав Розумний із Манітобського університету, проф. Ярослав Ісаєвич зі Львова і на закінчення проф. Леонід Рудницький з університету Ля-Саль, як науковий секретар НТШ-А.

Перший доповідач дав точну аналізу „Москалевої криниці" у спосіб наукової лекції, розглядаючи усі аспекти цієї Шевченкової поеми, її іронічні натяки, символіку і доброзичливе насміхання.

Проф. Я. Ісаєвич говорив на тему проблеми спадкоємности української культури у творчості Шевченка і як представник відновленого НТШ у Львові звернув увагу на те, що рівночасно відбувається подібна конференція вперше у Львові з присутністю голови НТШ-А д-ра Я. Падоха. Він уважає Шевченка поетом, що бачив єднання нації її минулого і майбутнього та підтверджує конечність глядіти у майбутнє, без якого немає цілі працювати сьогодні. На його думку в українському народі було надто мало тяглости і саме це треба тепер мати на увазі та запобігти у майбутньому.

У заключному слові проф. Л. Рудницький в імені НТШ-А звернув увагу публіки на цю другу спільну із шевченкознавцями з України Конференцію, яка притягає так багато слухачів. Це допомагає до гармонійного вияву таких конференцій хоча погляди можуть бути різноманітні та різна інтерпретація творів Великого Кобзаря. Своє палке слово закінчив проф. Л. Рудницький привітанням від НТШ-А, подякою учасникам та поетичним ствердженням за Іваном Драчем, що на його думку для всіх українців Шевченко сьогодні це те українське небо, яке завжди над нами, незалежно від того де ми живемо, чи в Україні, чи у діяспорі.

Після цієї довготривалої але цікавої Конференції доповідачі і запрошені гості зустрілися на товариській гутірці в приміщеннях НТШ-А при перекусці та каві.

Зміна парохів у Норт Порті

Отець Матвій Берко покликаний на канцлера Стемфордської епархії. 8-го лютого парафіяни в Норт Порті з жалем прощали його, але й зі зрозумінням, бо його енерґійна і повна посвяти праця дуже потрібна для допомоги Владиці Василеві Лостенові для відбудови Української Католицької Церкви в Україні.

Прощали свого пароха представники парафіяльних та громадських організацій . В імені парафіяльної ради промовляв муж довір'я церкви інж. Омелян Граб. Він згадав про жертвенну працю отця Берка для церкви і вірних впродовж 20-ти місяців. Отець Берко був для громади не лише парохом і душпастирем, але й священиком-патріотом, слідкував за подіями у церковному і громадському житті.

Історична студія отця Берка про початки християнства в Україні друкувалася в українській католицькій пресі і була високо оцінена. Він також багато причинився для пізнання української проблематики американським довкіллям на Фльориді. У громадському житті отець Берко закликав до єдности в парафії і братньої любови, до дружньої співпраці з українськими православними.

Як духовно-церковний провідник придбав собі отець Берко багато приятелів в українській громаді і між сусідами-американцями.

Нового пароха отця д-ра Івана Тилявського впровадив в уряд отець декан Федик і прочитав номінаційну грамоту Владики Роберта Москаля. Хлібом - сіллю за традицією привітали його при вході до церкви парафіяни Степан Качмарський і Катерина Тащук, а в церкві привітали квітами Анна Маріяні і Марія Лисогір.

Отець Тилявський вже має за собою багато досвіду як довголітній парох в українській парафії в Пармі, Огайо, і ще давніше в Чикаго. В Норт Порті він стрінув своїх давніх знайомих, які вітали його як приятеля зі щирим захопленням і любов'ю.

Парафіянин

ВСУПРЕЧ ДОТЕПЕРІШНІЙ політиці національної економіки, яку підтримувано від часу Мехіканської революції 1910 року, президент Карльос Салінас де Кортарі погодився розглянути можливості договору про вільну торгівлю з Америкою. Зі сторони мехіканського президента це великий політичний ризик, який викликав вже широкі дискусії серед громадськости країни. Речники Адміністрації президента Джорджа Буша заявили у вівторок, 27-го березня, що вже розпочато „початкові переговори", які можуть довести до подібного договору вільної торгівлі поміж ЗСА і Канадою. Такий договір міг би бути підготовчим ґрунтом до спільного ринку Північної Америки, а ця думка є дуже контроверсійною в Мехіко з уваги на те, що це примусило б інші уряди Латинської Америки переоцінити своє місце в світі.

Річні загальні збори федеральної кредитової кооперативи СУМА в Йонкерсі

Отець Едісон Бойко відмовляє молитву при відкритті зборів. Члени дирекції (зліва): Ярослав Кіцюк, Володимир Козіцький, мґр Святослав Коцибала, о. Едісон Бойко, Лев Футала, Роман Глушко, Осип Щур, Наталія Невмержицька. Любомир Щур (бракує Богдана Ковалика).

В суботу, 17-го березня ц.р. відбулися Звичайні річні загальні збори федеральної кооперативи СУМА в Йонкерсі, Н.Й. в домі Спілки Української Молоді.

Збори відкрив голова дирекції Лев Футала, а молитву провів адміністратор української католицької церкви св. Михаїла о. Едісон Бойко. Він привітав присутніх в своєму імені та від Владики Василя Лостена, який був перешкоджений і не зміг прибути на збори.

Вшановано померлих членів в 1989 році, а відтак голова у своєму звіті коротко зупинився на відзначуванні 25-ліття кооперативи, яке відбулося торік.

Минулий рік був роком дальшого зростання, бо в активах ми осягнули 45,159,960.80 дол., тобто ми зросли на 5,481,230.29 дол., а в членстві ми також зросли на 348 нових членів і на 31-го грудня 1989 року мали 3,704 члени.

На освітньо-інформаційні цілі виплачено торік 57,621.05 дол.

Голова подякував всім, хто працював і працює сьогодні, а також тим, що відійшли вже від активної праці, але і далі допомагають ростові нашої кооперативи.

Другим звітодавцем був мґр Святослав Коцибала — управитель-скарбник. Він подав докладні цифрові дані, які вказали на наш постійний ріст, як по стороні активів, так і по виплаті дивідендів членам, яких виплачено в сумі 2,745,926.99 дол.

Позички виказали зріст до суми 36,083, 571.91 дол., в порівнянні з кінцем грудня 1988 року 28,882, 749.10.

Консумційні позички також збільшилися. ІРА (пенсійні) конта досягли суму 3,396,000.16 дол., тобто збільшилися на 651,030.38 дол. Дирекція кредитівки старалася давати своїм членам якнайкращі користі: маємо „моні-маркет", сертифікати, ІРА, чекові конта, віза -картки, подорожні чеки, даємо всякого роду позики по найнижчих відсотках, за ощадності платимо 7% на звичайних контах, а за останній квартал 1989 року ми виплатили 7.5% дивіденди, на сертифікатах і на ІРА контах платимо вищі відсотки, ніж інші фінансові установи.

Скарбник ствердив, що переведена контроля, як нашою контрольною комісією, так і федеральним контролером проходила з оцінками дуже добрими та з похвалою і признанням. На кінець свого звіту мґр Святослав Коцибала ствердив, що до кінця грудня 1989 року від початку діяльности кредитівки не було ані однієї відписаної позики.

За кредитову комісію звітував її голова Дмитро Івасютин: кредитова комісія апробувала 345 позичок на суму 11,907,554.71 дол., з них гіпотечних (мортґеджових) — 108, на автомобілі — 18, на підпис ручителів — 21, на підклад ощадностей, або на ощадності й підписи — 191, студентські — 7. В порівнянні з 1988 роком кредитова комісія признала позичок на суму 2,952, 211.97 більше.

За інформаційну комісію звітував голова Богдан Вітюк: інформаційна комісія відбувала свої засідання в міру потреби, а на кожному засіданні був присутній голова дирекції Лев Футала. Голова інформував членів комісії про працю дирекції, про обслуги, які кредитівка дає своїм членам, та осяги, які вона мала в даному періоді.

За Контрольну комісію звітував її голова Мирослав Климко. Контрольна комісія перевірила всі ділянки праці дирекції. Верифікація виявила правильність та згідність із комп'юторськими записами дійсних балансових вкладів та позичок членства.

Основну контролю фінансових операцій та загальної праці органів нашої установи у звітовому році провела федеральна контроля в особі Крістіна Раєна, яка у своєму звіті висловила задоволення з фахово веденого діловодства нашої кредитівки.

Після звітів відбулася дискусія, в якій виступали деякі члени. В більшості складали признання за солідну працю дирекції, комісіям та працівникам.

На внесок контрольної комісії прийнято звіти до відома.

На внесок номінаційної комісії переобрано до дирекції: Осипа Щура, Богдана Ковалика та Любомира Щура, а до кредитової комісії вибрано Ігоря Макаренка.

Головою дирекції знову обрано Л. Футалу.

Перед офіційним закриттям зборів о. Едісон Бойко промовив молитву, а після того голова закрив загальні збори.

Присутні ще довго при перекусці обмінювалися поглядами не лише на економічні теми, але головно про події, які нині відбуваються в Україні, а щасливі мали нагоду виграти книжки та платівки, за які заплатила дирекція кредитівки, щоб в той спосіб допомогти українським видавництвам.

Л. Л.

АМЕРИКАНСЬКА СПРОБА прямої передачі телевізійних програм з Маямі на Кубу натрапила на перешкоди кубинських пристроїв для заглушування. У вівторок, 27-го березня, телевізійна передача під назвою „Телевіжин Марті" була заглушена спеціяльними електронічними пристроями, розташованими в районі Гавани. Телевізійна станція була предметом дебат від самого початку її плянування два роки тому. Кубинська влада на чолі з Фіделем Кастро відразу засудила цей проєкт і назвала його нелеґальним. Речник „Голосу Америки" повідомив, що в телепередачі плянується транслювати декілька місцевих програм, які передавалися звичайними кубинськими телепередачами. Отже, жодних порушень міжнародних домовлень зі сторони ЗСА немає. Конґрес дав телепередачі „Телевіжин Марті" 90 днів для пробного періоду, на кінці якого президент Дж. Буш повинен підтвердити успішність проєкту для його продовження та для державного фінансування.

Ділимося сумною вісткою з Приятелями і Знайомими, що в четвер, 29-го березня 1990 р. відійшов у Вічність на 78-му році життя

наш Дорогий
ЧОЛОВІК, БАТЬКО І ДІДО

СВ. П.
ПЕТРО ВОРОНА

нар. у Харкові, Україна.

ПАНАХИДА буде відслужена у суботу, 31-го березня 1990 р. у похоронному заведенні Петра Яреми, 129 E. 7th St., Ню Йорку, Н. Й.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ в понеділок, 2-го квітня 1990 р. о год. 9-ій ранку в українській православній церкві св. Тройці, 359 E. Broom St., Ню Йорк, звідки Тіло буде перевезене на український православний цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Залишилися у смутку:
дружина — ОЛЕНА
сини —
ВАСИЛЬ з родиною
ВОЛОДИМИР
ГРИГОРІЙ з дружиною
дочка — ВАЛЕНТИНА з родиною

У П'ЯТУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
Найдорожчого
МУЖА, БАТЬКА, ДІДУСЯ
бл. п. мґра прав
ЮРІЯ СТЕФАНИКА
який відійшов у Вічність 25-го квітня 1985 року,
буде відправлена
ЗАУПОКІЙНА СВЯТА ЛІТУРГІЯ
в церкві св. Юрія Переможця
в Едмонтоні, Канада
в середу, 28-го квітня 1990 р. о год. 9-ій ранку
ОЛЕНА СТЕФАНИК з родиною

МОЯ ПОДЯКА

Цією дорогою з вдячністю і з глибини мого серця висловлюю моє скромне, але щиросердечне „Дякую": Всечеснішим Отцям за відвідини Покійного мого Мужа

о. РОМАНА

з Найсвятішими Тайнами і за уділення Оливопомазання Високопреосвященному Владиці Кир Ізидорові, який, не жаліючи труду і часу, брав участь в похоронних відправах і виголосив прощальне слово, яке нас усіх скріпило на дусі. Всечеснішим Отцям, які віддали Покійному останню прислугу своєю участю в похоронах і несенні домовини: декан о. д-р Микола Комар, о. митрат Роман Ґанкевич, о. прот. Кіндрат Дячук, о. Віктор Сорока, ЧСВВ, о. Остап Ґошуляк, о. Богдан Білінський, о. Володимир Вербіцький, о. Володимир Дацько, о. Естебан Дік, о. Тарас Дусанівський, о. Петро Івахів, о. Василь Кондуський, о. Тадей Руднік, о. Мирослав Татарин, о. Іван Словн, диякони: о. Лясльо Марозсан і о. Роман Палко.

Щира подяка о. д-р Миколі Комарові за прощальне слово.

Подяка дякам: Д. Казанівському, Петрові Коробайлові і Михайлові Лоїкові за жалібний спів під час похоронних відправ.

Д-р Юрієві Левицькому за лікарську опіку.

Похоронному заведенні Франциc Паттерсон за взірцеве переведення похорону.

Всім Вам за Ваші молитви, чудові квіти, жертвовані Служби Божі, жертви на харитативні цілі, за картки з висловами співчуття у моїому смутку і горю. За потішаючі телефонічні розмови, за вияв Вашого доброго серця допомогти мені у всьому, ЛУКЖінок за дбайливе урядження Тризни.

На Служби Божі в пам'ять Покійного зложили: добр. Юліянна Гробельська, д-р Метро і Маруся Козак (донька), Любомир і Линн Гробельські (син), Сандра Брух, Павліна Пристанська, Ярослав і Юлія Дмитерко, Іван і Анна Порубенські, Михайло і Маґда Лукач, Іван і Христина Галка, Билл Данилко, Катерина Данчук, Михайло Паньків і Роза Бобик.

Сердечно дякую всім, які замість квітів на могилу зложили свої пожертви на Пропам'ятний Фонд в пам'ять Покійного: $1000 — парафія св. о. Миколая в Кенорі, по $500 — ЛУКЖ в Кенорі і Сандра Брух, $150 — добр. Юліянна Гробельська, по $100 — парафія св. Покрови в Ред Лейк, о. Мирослав Татарин, С. Гробельський, $60 — ЛВУ в Ст. Кетеринс, по $50 — Товариство „Просвіта" в Кенорі, „Жіноче Товариство" в Кенорі, Л. Гробельський, д-р М. Козак, Б. і М. Долішні, В. і А. Павлусь, М. Вислоцький, М. Курчак, О. Тарнович, Н. Ковальчук, С. Стасюк, І. Москалик, $45 — Л. і Я. Лобзун, по $40 — К. Ґнатейко, А. Бартків, П. і С. Пристанські, по $30 — М. Гайдукевич, Д. Днесь, Й. Кузьо, А. Кристоф, по $25 — М. Глуханюк, Ф. Прус, О. Робертс, Ігор Федунь, д-р Дж. Іді, по $20 — Д. Казанівський, С. Кафаль, Б. Кочура, В. і П. Мороз, М. і Д. Василюк, Д. Вульчин, І. Горбач, О. Пуцак, Ф. Спиколюк, П. Іванець, М. Бучинська, Ф. Заблоскі, Ф. Горбатий, Н. Пилипчук, М. Млот, Т. Гарас, І. і О. Гуснар, А. Хитра, по $10 — К. Гуменюк, Ю. Крутаскі, Д. Ганьдзюк, І. Кардаш, Кочура, М. Лучканин, М. Сельські, Н. Коноп, О. Михайлюк, Т. Онещук, Ґ. Брикайло, А. Ратушняк, Ю. Місюрка, Ц. Лозенські, Н. Н., М. Василів, по $5 — А. Маковський і Е. Ґончарик.

З того призначено:

на розмалювання запрестольної стіни в церкві Різдва Пресвятої Богородиці в Ніаґра Фаллс	$2050
Товариство св. Софія	755
Собор св. Івана Хрестителя в Оттаві	600
Жертви на Служби Божі за Покійного	645
Разом	$4050

Нехай Предобрий Господь наділяє Вас усіх своїми щедрими ласками. Господи, нехай буде Твоя Свята Воля.

Опечалена добр. ЮЛІЯННА ГРОБЕЛЬСЬКА з Родиною

Золотий ювілей відомих підприємців М. і Й. Сохорів

У четвер, 28-го грудня минулого року, в залі Українського Культурного Центру в Голивуді, Фльорида, українська громада вшанувала 50-річчя супружого життя подружжя Марії і Йосифа Сохорів.

В цей день отець С. Зарічний відправив Благодарну Службу Божу в намірення ювілятів.

Ювілейне прийняття почалося перекускою о год. 4-ій. Коли ювіляти ввійшли на залю, доні — проф. д-р Зеня та мисткиня Леся припняли мамі і татові корсажі і всі разом пішли на свої місця.

Церемонію відкрив інж. М. Ковальчук, довголітній співпрацівник ювілятів, спершу на рідних землях, а опісля тут в ЗСА. Він підкреслив, що подружжя Сохори повинні бути прикладом для багатьох з нас. Після короткої приятельської розповіді про ювілятів він вніс многолітствіє та попросив проф., д-ра М. Чировського на господаря церемонії. Проф. М. Чировський пригадав гостям пройдене 50-річчя співжиття, спочатку серйозно, а опісля дещо „на весело", переплітаючи поважну програму жартами і анекдотами.

Молитву провів о. парох С. Зарічний. Опісля д-р Зеня розповіла по-українськи про родинні спомини і висловила глибоку вдячність, пошану і любов батькам. Друга доня — Леся цікаво згадувала англійською мовою про працю батьків над їхнім вихованням, а маленькі внучата дуже зворушили усіх відспіванням дідусеві і бабусі „Многая літа".

До розваги святкувань причинилася Н. Мудрейко своїм віршем під заголовком „Порада дівчатам".

Отець С. Зарічний передав грамоту подяки за жертвенну працю в парохії та ікону Матері Божої від Владики Роберта Москаля, бажаючи, щоб Матір Божа далі мала їх в своїй опіці.

М. Яремко передав грамоту подяки від місцевого Відділу УККА за їх довголітню жертвенність. Господар церемонії прочитав надзвичайно зворушливого листа з України за пожертву 1,000 карбованців на семисвічник, як рівно ж прочитав список пожертв на різні установи й інституції, а саме: на українську католицьку церкву в Маямі — 500 дол., на ремонт залі цієї церкви — 500 дол. на Український Музей в Ню Йорку — 300, на Централю УККА (мільйоновий фонд) — 500, на пресовий фонд „Свободи", „Національної Трибуни", „Америки", „Гомону України", „Вісника" — по 100 дол., на „Патріярхат" (пресовий фонд) — 200, на Український Культурний Центр та на ОЖ ОЧСУ в Голливуді — по 300 дол., на Український Вільний Університет в Мюнхені та на виховання питомців-семінаристів — по 200 дол., на видання книжки „Українська народна ноша" — 100 дол. Разом подружжя Сохорів пожертвувало в той день 3,600 дол.

М. Ковальчук представив решту родини. Від родини говорили ще сестрінки інж. Богдан Околіта і Данило Медицький.

Слова привіту і побажань від старших віком сказав М. Ракуш; від УКЦентру — В. Вільчинський; від 50-го Відділу ООЧУ — Р. Балабан; від ОЖ ОЧСУ — Ліда Балабан.

Дальші привіти і побажання — письмові і особисті слідували від д-ра А. Бойцуна подружжя Батенчуків, Ковальчинів, Ольги Лукасевич, інж. В. Полярного, В. Хомяка, Ф. Гурина, д-ра Ю. Цегельського, М. Курмана, подружжя Крайгольц, Ярошів.

На закінчення Й. Сохор подякував Господу Богу, що дозволив йому прожити і дочекати цього ювілею, о. парохові і його матері, що прийшли на їхній ювілей, всій родині і гостям, які прибули так чисельно; жінкам з ОЖ ОЧСУ, які так смачно приготовили цей обід під керівництвом Н. Твердохліб.

Молитвою закінчено таку рідкісну церемонію. На столі при вході залі виднілися грамоти признання і подяки від Головної Управи ООЧСУ, Централі УККА, Української Катедри Гарвардського Університету, Республіканської парафії та знимки з вінчання і для порівняння 50 років пізніше та багато іншого.

Петро Ванаш

В майстерні „Ля Мама" показали український театр

Ню Йорк (О.К.). — Тут у майстерні експериментального театру Ню Йорку відомого під назвою „Ля Мама" показали вперше вибраній публіці виставу під назвою „Світло зі сходу", яка вповні була посвячена театрові Леся Курбаса та розвиткові українського театру в Україні під його керівництвом.

Виставу підготовила молода українська режисерка Вірляна Ткач, вживаючи до неї модерні засоби мистецтва простірного образу з допомогою цілого ряду американських і українських театральних сил.

Про цей експеримент в історії українського театру писав наш щоденник у розмові з В.Ткач — 6-го лютого ц.р. обширно.

Майстерня для публіки відбулася в днях 9-11-го березня і маленька заля призначена для майстерні була кожного вечора вщерть виповнена, так що треба було ще в неділю 11-го березня зробити додаткову виставу в пополудневих годинах.

З вичерпної програмки, яку дістали усі глядачі цього виїмкового театру довідуємося, що при театрі „Ля Мама" створилася мистецька група „Яра", яка буде виконувати та спонзорувати вистави з тематикою східніх країн, а „Світло зі сходу" є першою спробою в цьому напрямі. Фінансово допомогли у цій майстерні українські установи, а це НТШ, УНСоюз і „Самопоміч" в Ню Йорку.

Сама вистава була поєднанням гри американсьих акторів, читання поезій Тараса Шевченка і Павла Тичини в українській мові на стрічці та дикторами і багатющими цитатами із пам'ятників Леся Курбаса та споминами його акторів — все у перекладі на англійську мову В. Ткач і Ванди Філіппс. Оформлення сцени із численними прозірками на трьох екранах виконав Ватоку Уено, а музику приготовив Роман Гурко. Костюми виготовила Керолл Пеллетіє.

Прем'єра вистави „Світло зі сходу" в опрацюванні української режисерки В. Ткач має відбутися в місяці жовтні у театральній залі театру „Ля Мама", де В. Ткач вже від довгого часу працює, а її постановки находять завжди дуже прихильну критику.

Переклад...

(Закінчення зі стор. 2)

ці майстерно виконав Леонід Махновець. Щоб зберегти духа, світовідчування, спосіб мислення й кольорит життя наших давноминулих поколінь, він із тонким естетичним почуттям міри поєднав сучасну українську мову з мовою різних історичних періодів, в яких ці літописи здійснювалися.

Вістку про це монументальне зусилля подав Олекса Мишанич, доктор філологічних наук, завідуючий відділом давньої української літератури Інституту літератури ім. Т. Шевченка Академії Наук УССР на зустрічі громадянства з 5-ма науковцями з України, зорганізованій Східньоевропейським Інститутом ім. В. Липинського в Філядельфії („Свобода" 24-го січня 1990 року). Д-р О. Мишанич був редактором згаданого видання.

Незабаром примірники цієї монументальної праці появилися теж у країнах поселення. Поруч радости й ентузіязму вони принесли й розчарування...

Одним-єдиним реченням у вступному слові перекладач перекреслив наукову вартість книги. На стор. XI у 12-му рядку знизу Л. Махновець стверджує, що це „першоджерело історії братніх східньослов'янських народів — українського, російського та білоруського". З наукового боку ця пропаґандивна фраза не відповідає історичній правді, бо в часах Київської княжої держави не було ні москвинів, ні тим паче росіян. Про ці народи в тексті літопису намає жодної згадки, зате кількакратно поруч назви „Русь", „руський", „русич" згадується назва „Україна", „Вкраїна", „Вкраїниця". Ця назва стосується не лише українських територій, які межували з „лядською землею", не тільки теренів Волині, басейну Лівобережжя, земель над західнім Бугом, не лише Галичини, вінницької области й Пересяславщини, але й Київщини та Черкащини. На 343-ій стор. перекладу вжито цей термін у соборницькому значенні у згадці про смерть переяславського князя Володимира Глібовича під час походу на половців у 1187 році: „За ним же Україна багато потужила".

Другим проявом, який обнижує наукову вартість видання є написання з малої літери таких слів, як „бог", „богородиця", „господь", хоч у назвах поганських божків — Перуна, Дажбога, Хорса, Сварога, Стрибога" та інших кумирів збережено великі літери. Такі зміни в перекладі науково недопустимі.

Переклад виданий у 1989 році, отже в році, коли гласність, перебудова та суверенність України давно існувала. Це доказ, що з одного боку наші земляки не можуть обійтися без „старшого брати", з другого боку це свідчить, як у історію українського народу нахабно силоміць втискається російський народ-безбатченко, який не має свого раннього історичного минулого й свої зозулині яйця складає у гніздо та колиску української нації — Київську княжу державу.

Тому дивує інша заява д-ра Мишанича про плян інституту видати 10-томник „Історії України-Руси" Михайла Грушевського, який є творцем історичної схеми, що Україна в княжій добі своєї державности не мала нічого спільного ні з Московією, ні з Росією, які тоді взагалі не існували. Виходить паредоксальна плутанина в способі розумування наших філологів та істориків в Інституті Літератури ім. Т. Шевченка Академії Наук УССР.

Ці дві ложки російського дьогтю — історично невірної схеми й комуністично-атеїстичного світогляду забруднили бочку пахучого українського меду. Вони свідчать, що в нас без „старшого брата" не обійдеться...

Володимир Барагура
Вудгейвен, НЙ.

„Великий..."

(Закінчення зі стор. 2)

ізольована та напівроззброєна, може стати жертвою совєтського шантажу.

Коли брати в рахубу американське фінансування большевицької революції 1917 року, то це вже сьомий раз Америка рятує економіку совєтів, щоб не допустити до розвалу цієї насправді „тюрми народів". — Насувається питання: „Чому"? — Відповідь автора статті проста: Америкою кермують особи, що стремлять до створення світового уряду. Вони кажуть заспокійливо іншим, що комуна є де факто мертва, що Совєтський Союз демократизується, а Европа прямує до об'єднання, — отже є нагода творити ґльобальну державу з елітарним урядом. Для світової еліти є можливість створення „Нового світового порядку", і тоді настане, мовляв, „рай на землі"...

Автор статті, однак, вважає, що керівники совєтської Комуністичної партії не відступлять від своїх плянів світової революції і не погодяться на утопію панів із „American Council on Foreign Relations" чи „Trilateral Commission". Він перестерігає американський Уряд перед скороченням військових сил і на підставі достовірних джерел вказує на те, що совєти вже у 1985 році мали перевагу над ЗСА у звичайній зброї та війську в відношенні 1:5, а якщо йдеться про стратегічну нуклеарну зброю, то мали навіть ще більшу перевагу.

Що совєтські комуністи підготовляються до „останнього вирішного бою", вказує також те, що видають річно 7 більйонів долярів на систему масової цивільної оборони, і під цю пору мають захисти від повітряної атаки для цивільного населення, та з тим пов'язане устаткування, вартости 200 більйонів долярів. У той самий час ЗСА не мають взагалі цивільної протиракетної оборони.

Зустріч на вершинах на Мальті дала совєтам більше ніж вони сподівалися, а головне те, що президент Буш погодився з їхньою думкою зредукувати військові сили до половини, зокрема так звану стратегічну зброю: бомбовики, ракети, підводні човни з ракетами і т.д. Є навіть можливість, що такий договір буде підписаний ще у червні цього року. Автор МекАлвані уважає, що такий договір був би для Америки самогубством, бо совєти, як і в минулому не будуть дотримуватися такого договору, і за кілька років почнуть шантажувати цю країну, а може і заатакують.

Що теперішня гласність і перебудова були вже давно заплявовані совєтським КҐБ, пише Анатолій Ґоліцин у своїй книжці „Нові брехні замість старих" („The New Lies for Old, New York, Dodd, Mead.). Ґоліцин, колишній майор КҐБ, шеф розвідки у Гельсінках, перейшов на сторону Заходу у 1961 році і живе, під іншим прізвищем, у ЗСА. Ще у 1968 році Ґоліцин написав рапорт про зміну тактики, що її плянують совєти, однак уряди ЗСА і Великобританії поставились до цього скептично. Ґоліцин тоді доповнив свій рапорт у зв'язку з подіями у 1970 та початку 1980 років, і так у 1984 році в Ню Йорку вийшла друком його книжка. У цій книжці Ґоліцин майже „ясновидно" передбачив події, що сталися кілька років пізніше, або стаються таки тепер. Плян цей почали підготовляти совєти багато років тому, і Ґоліцин мав доступ до нього ще перед своєю втечею на Захід. Він знав, що ціллю цього пляну було послабити чуйність „капіталістичних" країн, представивши комуністичний бльок немов би у господарському, політичному та ідеологічному занепаді й безладді.

Ґоліцин шість років тому у своїй книжці подав докладно різні події, які сталися аж тепер. Наприклад: він сказав, що Чехо-Словаччина буде демократизована; що берлінський мур буде звалений, а Західня і Східня Німеччина створять коаліційний уряд, що совєтським громадянам буде легше подорожувати поза СССР, а також, що легше буде еміґрувати, що „Солідарність" з Лєхом Валенсою знову відіграють важливу ролю в Польщі і за допомогою Церкви створиться коаліційний уряд, що КҐБ буде зреформоване, що совєти відтягнуть свої війська з Афганістану тощо. Передбачення Ґоліцина сповнилися і сповняються на наших очах. І коли вдумаємося у розкриття совєтських таємниць Ґоліцином та застановимося над рапортом „The McAlvany Intelligence Advisor", то стая ясним, що теперішня гласність — це тактика, що має за ціль послабити вільний світ, а самим залишитися сильними, щоби остаточно запанувати над земною кулею.

Скристалізовуються...

(Закінчення зі стор. 1)

повинен існувати і далі в такому вигляді, в якому він є. Але немає в Україні іншої організації, яка могла б породити не профспілкові, а політичні партії. Ми повинні створити політичну партію, яка може бути утворена тільки тими інтелектуальними силами, які зібрані в Русі.

Отже, вношу пропозицію **створити сьогодні Ініціятивний комітет нової, не будемо точно називати, але скажемо приблизно, демократичної партії України.** В Ініціятивний комітет уже записалися в Києві такі товариші: Павличко, Драч, Яворівський, Дончик, Таланчук, Маняк, Головатий, Коцюба, Мовчан, Черняк, Лавринович, Кислий, Полонський, Захарук. Від імені тих, хто підписав заяву, проголошую вільний вхід до Ініціятивної групи. Чим більший буде наш комітет, тим краще. Особливо звертаюся до новообраних народних депутатів України. Сподіваюся, що наш депутатський корпус демократичного блоку повинен буде захищати певні, ясно виражені інтереси. Тому, мені здається, що саме цей депутатський корпус повинен бути зацікавлений у витворенні свого мозкового **центру політичної партії.** Як ви знаєте, сьогодні в пресі **видрукувана стаття** про події в секретаріяті ЦК **КПУ. У ній йдеться про те,** що опублікована 8-го березня наша заява фактично **ставить поза партією тих** комуністів, які її підписали. Та хочу вам сказати, що ще до публікації цієї статті ми в з Іваном Драчем написали заяви про вихід з КПРС. Найважливіша причина нашого виходу полягає в тому, що перебудовчі ідеї не **знайшли підтримки лідерів** партійної еліти. Великодержавний шовінізм надалі залишається душею Комуністичної партії Совєтського Союзу.

Яка нам потрібна нова партія? Така, яка **навчила б** нас жити в цивілізованому суспільстві, де свобода думки не затискалася б жодними догмами. Ми хочемо мати партію, яка своїм корінням сягала б українських громадсько - культурних традицій. Прагнемо взяти за ідеологічну основу нової партії бажання Тараса Шевченка і його однодумців створити партію у формі Кирило - Методіївського Братства.

Міжпартійних чвар ми не бажаємо. Будемо шукати шляхів до співдіяльності з усіма партіями, в тому числі і з Комуністичною".

Стати Рухові партією чи ні в значній мірі залежало від того, яку позицію займуть лідери УГС.

Голова УГС і народний депутат УССР Л. Лук'яненко дав свою оцінку найважливішим суспільним процесам і перспективам розвитку Руху та нових політичних партій. Звернення до членів Руху та до всіх громадян України з 8-го березня, на його думку, має кілька позитивних рис. По-перше, воно устами комуністів, які підписали звернення, на всю країну висуває **звинувачення КПСС.** Підписи членів УГС під тим зверненням не були дивиною, бо це відповідало їхній боротьбі проти однопартійної диктатури. Але вельми втішно, сказав Л. Лук'яненко, що на такий крок відважилися комуністи, які входять до керівництва Руху. Адже те звернення несе явно самостійницьку ідею. Л. Лук'яненко зауважив:

„Долання страху перед КҐБ і в'язницею та звільнення свідомости від проімперських пропаґандистських догм щодня збільшує число прихильників самостійности. Звернення поширює цю ідею зі шпальт офіційної газети і тим самим леґалізує основну мету УГС, підтверджує її правильність і злободенність".

Далі Л.Лук'яненко підкреслив, що для справи побудови самостійної України є вельми втішним те, що в цьому питанні союзниками УГС стали такі інтелектуали як І. Драч, Д. Павличко, С. Конєв, В. Яворівський та інші. Щоправда, зауважив Л. Лук'яненко, у зверненні йдеться про те, що хотілося б мати в Україні компартію, некеровану з Москви. Однак на практиці доведено, що теорія Маркса провалилася, тому існування нової КПУ може тривати недовго. Проте Лук'яненко вважає, що нерозумно звинувачувати усіх ко**муністів, бо партапарат** і рядові комуністи — це не те ж саме. З комуністами, які хочуть стати на шлях творення самостійної України, треба співпрацювати, для **таких комуністів треба широко відчинити двері.**

Щодо перетворення Руху на партію, Л. Лук'яненко **зауважив, що в Рух ішли** люди хоча й громадсько активні, але такі, які хотіли все ж уникнути долі членів УГС. Цей психологічний чинник є важливим. При визначенні свого місця в політичній структурі домінував він, а не світогляд. Тепер же психологічний фактор зникає і на його місце приходить фактор світоглядний. Свобода політичної діяльности означає неминучість формування кількох політичних партій. То**му Рух, як об'єднання грома**дян на дуже широкій ідейній основі, поступово втрачатиме своє значення і змінюватиметься структурою кількох політичних партій. Але для переходу від колоніяльної залежности до державної незалежности України він відіграватиме важливу об'єднуючу ролю.

Далі Л. Лук'яненко сказав: „УГС не може виступати проти наміру будь-якої групи творити політичну партію. І якщо такою гру**пою виявляться Д. Павличко**, І.Драч, С. Конєв та інші провідники Руху, то це їхнє право. Разом з тим, я впевнений, що з Руху може вилущитися кілька політичних партій. Річ у тім, що він створювався в одних умовах, а скасування статті 6 конституції та формування нових рад з участю депутатів від УГС та інших опозиційних сил — це інше суспільство. І якщо спочатку **Рух був основною організа**ційною формою боротьби за демократію і національні інтереси, то в другий період організаційною формою такої боротьби стануть політичні партії. Рух доісновуватиме разом з доіснуванням імперії. Його роль буде важливою в цей період, бо саме він передаватиме естафету новим політичним партіям".

На закінчення Л. Лук'яненко проаналізував діяльність УГС та зупинився на завданнях, що стоять перед нею і на її стосунках з Рухом.